

Vragen & antwoorden RENURE

Versie 22.6.2026

Voorwoord

Samen met Stichting Mestafzetcontrole, het ministerie van LNVN, RVO, NVWA, Cumela, LTO Nederland en POV heeft NCM vragen over RENURE verzameld. Op het moment van publiceren kunnen nog niet alle vragen beantwoord worden. Dit document zal daarom op een later moment worden aangevuld met meer vragen en antwoorden. De meest actuele versie vindt u op de [website van NCM](#).

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	7
1. Wat is RENURE?.....	7
2. Is RENURE kunstmest?.....	7
3. Wat gebeurt er met het restant (het niet-RENURE deel) van de mest?	8
4. Moet mijn mest dan naar een mestverwerker? / Mogen veehouders ook RENURE produceren?	8
5. Wat is de komende jaren de verwachte capaciteit voor de productie van RENURE, zowel bij mestverwerkers als op boerderijschaal? En hoe groot is de verwachte implementatiegraad?.....	8
6. Wordt het niet veel te duur allemaal? Is het uiteindelijk geen wassen neus?	9
7. Is RENURE mogelijk voor biologische landbouwers?	9
8. Er wordt gezegd dat RENURE dierlijke mest is. Hoe past dat bij de stelling dat de veehouder boven de maximaal 170 kg stikstof/ha uit dierlijke mest 80 kg stikstof/ha mag aanwenden?.....	10
9. Wat betekent dit voor de derogatie?	10
10. Beleidsmatig: hoe verhoudt implementatie RENURE zich met verlaging excretieforfaits melkvee (en vleesvee)?.....	10
INVOER RENURE	10
11. Wanneer gaat het in en welke stappen moeten nog doorlopen worden?	10
12. Kunnen we met pilots RENURE-meststoffen maken die aan alle criteria behalve de technischeis voldoen?.....	11
CRITERIA	11
13. Wat zijn de inhoudelijke voorwaarden en kwaliteitseisen?	11
14. Als uit de analyseresultaten blijkt dat de RENURE niet aan de kwaliteitseisen voldoet, wat zijn dan de consequenties?	12
15. Moeten RENURE-meststoffen worden gehygiëniseerd?.....	13
16. Wat is organische koolstof?.....	13
17. Wordt er ook maximum gesteld aan het anorganische koolstof-gehalte?	13
18. In het besluit van de Europese Commissie wordt gesproken van etikettering van stikstof en fosfaat (worden voorzien van informatie), als de producten meer dan 1% droge stof bevatten. Hoe moeten we dat zien in Nederland?	13
19. Hoe wil Nederland de in de EU-richtlijn genoemde extra norm van 80 kg N/ha vertalen in nationale regelgeving, en op welk niveau (AMvB, ministeriële regeling, etc.)?	14
20. Welke criteria (geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving) hanteert Nederland om te bepalen welke verwerkte meststoffen juridisch als RENURE-materiaal worden erkend?	14
21. Wat is het verschil tussen registreren of certificeren.....	14
22. Hoe vaak moet je bemonsteren als je maar voor een korte periode in een jaar produceert?.....	15
23. Ik produceer normaliter het hele jaar door, maar wat moet ik doen als er een calamiteit is?	15
24. Hoe wordt omgegaan met variatie in samenstelling van mineralenconcentraten die via omgekeerde osmose zijn geproduceerd?.....	15
25. Worden alle bewerkingsstappen in het proces om RENURE te maken beoordeeld of alleen de stripper-scrubber / omgekeerde osmose installatie?	16
26. Moet al het ingaande volume dunne fractie door de omgekeerde osmose, of is een (klein) gedeelte ook voldoende – als er maar een omgekeerde osmose in de installatie zit?.....	16
27. Bij urinestromen van mest 'gescheiden aan de bron' zal het ureum door de membranen kunnen gaan. Wat is dan de RENURE: het concentraat, het water of allebei?.....	16

MESTBOEKHOUDING.....16

28.	Mag RENURE boven de 170 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest worden gebruikt?	16
29.	Mag iemand meer dan 80 kg N/ha RENURE geven als de totale stikstofgebruiksnorm dat toelaat en hij minder dan 170 kg dierlijke mest geeft (bijvoorbeeld bij kortgroeïende teelten)?	17
30.	Zijn er met het gebruik van RENURE beperkingen op het kunstmestgebruik / de kunstmestruimte?	17
31.	Hoe zit het met de werkingscoëfficiënt van de diverse meststromen die ontstaan na RENURE-productie?.....	17
32.	Hoe komt RENURE in de mestboekhouding?.....	17
33.	Mag RENURE worden geëxporteerd? En mag het worden geïmporteerd?	19
34.	Krijgen RENURE-producten een eigen mest code voor het RVDM?.....	19
35.	Welke gegevens moeten op de factuur of leveringsbon staan bij aan- en afvoer van RENURE-producten?	19
36.	In de mestboekhouding moet je verantwoorden hoe bepaalde gehalten tot stand komen. Welke eisen worden hieraan gesteld? Moeten er flowmeters geïnstalleerd worden?	19
37.	Mag het effluent dat overblijft na strippen / omgekeerde osmose terug bij de ingaande mest? En heeft dit invloed op de mestcode van de ingaande mest?.....	20
38.	Mag ik het water dat ontstaat bij omgekeerde osmose (effluent) jaarrond uitrijden op mijn land? Of moet ik een opslag bouwen, omdat ik dit alleen tijdens de uitrijdperiodes voor dierlijke mest op het land kan rijden?	20
39.	Hoe gaat de analyse en bemonstering in werking bij de afvoer van RENURE-producten?	20
40.	Als je RENURE produceert via strippen-scrubben, en je produceert ammoniumnitraat, telt dan alle stikstof uit het ammoniumnitraat in de RENURE-stikstofgebruiksruimte of alleen het (ammonium-) deel uit dierlijke mest?	21

URM (UITVOERINGSREGELING MESTSTOFFENWET)21

41.	Art.35e.1: Hier staat dat dit artikel alleen van toepassing is voor de bepaling of een meststof voldoet aan de RENURE-criteria. Vraag is welke gegevens er dan door een landbouwbedrijf gebruikt moeten worden bij aanwending op het eigen bedrijf? Dit speelt vooral ingeval van grondgebonden melkveehouderij waarbij er alleen eigen gebruik en geen afvoer van RENURE en/of mest plaatsvindt. 22	
42.	Art.35l.1.b-d: Hier worden hoeveelheden in kubieke meters gevraagd. In alle andere artikelen waar hoeveelheden worden gevraagd is dit in tonnen. Zou het niet logischer zijn om hier ook de tonnen te administreren?	22
43.	Er is geschreven dat RENURE op volume wordt bemeten. Normaal met mest/afval is dat massa. Waarom het verschil?	22
44.	Art.35l.1.a-d: Hier worden kilogrammen stikstof en fosfaat gevraagd. Horen hier de analysemethodes bij uit AP05? Of uit art. ?	23
45.	Art.35l.1.a-d: Hoort hier ook niet een administratie bij van de hoeveelheid RENURE die op het eigen landbouwbedrijf is aangewend als bemesting? Of geldt daarvoor art.35m?.....	23

TECHNIEKEN.....23

46.	Welke technieken zijn mogelijk?	23
47.	Mogen we als het eindproduct aan de criteria voldoet ook andere technieken gebruiken dan de technieken die nu genoemd worden?.....	24
48.	Moet de productie van RENURE een continu proces zijn of mag het een tijdelijk onderdeel van het mestverwerkingsproces zijn?.....	24
49.	Is een datalogging systeem op het productiesysteem verplicht? En zo ja, moet deze 24/7 gegevens vastleggen?.....	24

50.	Is er subsidie voor machines om RENURE te maken?.....	24
51.	Hoe kunnen buitenlandse leveranciers van technieken hieraan meedoen?.....	25
52.	Wie is verantwoordelijk voor de RENURE-producten die worden afgevoerd: de veehouder of de leverancier van de techniek?.....	25
RENURE-MESTSTOFFEN.....		25
53.	Wordt spuiwater uit luchtwassers ook RENURE?	25
54.	Welke zuren en toevoegmiddelen mogen worden gebruikt bij de productie van RENURE?.....	26
55.	Welke eisen worden aan het effluent gesteld na omgekeerde osmose?	26
56.	Mag het effluent (het zuivere water dat ontstaat bij omgekeerde osmose) weer bijgevoegd worden bij het concentraat?.....	26
57.	Wij merken dat er vooral veel onduidelijkheden zijn rond de status van ammoniumzouten uit strippen scrubben van mest. Vooral ook omdat de Europese verordeningen voor bemestingsproducten en voor dierlijke bijproducten, en de Nitraatrichtlijn met Actieplannen niet op elkaar afgestemd zijn.	26
58.	Mag RENURE worden gemengd met andere meststoffen?	27
59.	Wat zijn de effecten van de komende RENURE-wetgeving voor de slibverwerking?	27
OPSLAG.....		27
60.	Waar moet de opslag van RENURE aan voldoen?	27
61.	In hoeverre ben je als loonwerker verantwoordelijk voor de juiste opslag van RENURE als je bij veehouders op het erf met een mobiele installatie RENURE produceert?	28
62.	Mag RENURE dat bij aankomst (al geregistreerd op naam van de veehouders) ook in een gezamenlijke opslag waar alleen RENURE in komt?	28
AANWENDING.....		28
63.	Hoe moet je RENURE aanwenden?.....	28
64.	Hoe wordt omgegaan met emissiearme aanwending bij struviet (vast product i.p.v. vloeibaar)?	28
65.	Mag je RENURE meepompen met sleepslang of tank?	28
66.	Komen er andere uitrijdtermijnen voor RENURE?	28
67.	Wat zijn de effecten van gebruik zwavelzuur/salpeterzuur op gewas en bodem?.....	29
68.	Welke eisen voor pathogenen gelden voor toepassing in bepaalde gewassen?	29
TRANSPORT		29
69.	Wie mag het transport uitvoeren?.....	29
70.	Mag RENURE naar een tussenhandelaar?.....	29
BEMONSTEREN EN ANALYSEREN		30
71.	Welke meet-/analysemethodes zijn nodig om volumes en gehalten te controleren?.....	30
72.	Zijn mengmonsters toegestaan?	30
73.	Op welke manier wordt struviet uit dierlijke mest getoetst aan de RENURE-criteria, met name qua stikstof- en fosfaatgehalte?	30
74.	In hoeverre zijn de eisen voor de periodieke monitoring en de consistentie uitvoerbaar en een top op de verplichte analyses per vracht? Is de consistentie haalbaar als je afhankelijk bent van verschillende inputstromen?.....	30
75.	Als melkveehouder voor iedere aanwendsessie een monster moet opsturen, tijdig terug moet krijgen als bewijs voor voldoen aan RENURE samenstellingseisen: hebben laboratoria voldoende capaciteit? 30	30
CERTIFICERING		31

76.	Wat is certificeren?	31
77.	Kunnen we ons al laten certificeren?	31
78.	Verwachten RVO/Stichting Mestafzetcontrole ook eventuele wachtrijen bij de registratie/certificering? M.a.w. is er voldoende uitvoerende capaciteit?	31
79.	Zijn er al concept protocollen waar we ons vast op kunnen voorbereiden?	31
80.	Wie mag ons certificeren?	31
81.	Wie kan zich laten certificeren?	32
82.	Hoe gaat dat in zijn werk?	32
83.	Wat worden de kosten voor certificering?	32
84.	Aan welke voorwaarden moet een techniek voor de productie van RENURE voldoen om op de positielijst van Mestafzetcontrole te komen?	32
85.	Is het mogelijk om het RENURE-product op resultaat / samenstelling te certificeren, in plaats van op techniek of leverancier?	33

VERGUNNINGEN/CONTROLE.....33

86.	Wie gaat het controleren?	33
87.	Wordt bij de Gecombineerde Opgave vastgelegd welke RENURE-techniek op een bedrijf aanwezig is / welk productieprotocol wordt toegepast?	33
88.	Moet je een vergunning aanvragen of melding doen als je een RENURE-installatie plaatst?	34
89.	Wanneer is er voor het produceren van RENURE een vergunningsplicht en wanneer is het een meldingsplicht?	34
90.	Wat is het proces voor de aanvraag van een nieuwe installatie om RENURE te produceren? Welke stappen moeten doorlopen worden?	34
91.	Is een natuurvergunning nodig bij het plaatsen van mobiele of stationaire apparaten om RENURE te maken?	34
92.	Vanaf wanneer kan ik een aanvraag doen voor een nieuwe installatie?	35
93.	Wat is de rol van de omgevingsdiensten voor RENURE?	35
94.	Waar vind ik informatie over wetgeving en beleid voor omgevingsvergunningen?	35
95.	Hoe lopen de communicatielijnen met de omgevingsdiensten (hoe houden we contact)?	35
96.	Worden er milieueisen gesteld aan het gebruik en de opslag van zuren op eigen erf?	35
97.	Wat zijn voorwaarden voor mobiele installaties?	36
98.	Wanneer kan een milieueffectrapportage (mer) nodig zijn?	36
99.	Hoe gaan we om met emissies verder in de keten als het RENURE-product gemaakt is?	36
100.	Hoe werken omgevingsdiensten onderling samen, en hoe is de afstemming met andere toezichthouders zoals de NVWA, om te komen tot een eenduidig en consistent beleid ten aanzien van RENURE, bijvoorbeeld bij vergunningverlening en toezicht?	36

OVERIG.....37

101.	Is er ook een mogelijkheid dat ik op de hoogte gehouden word met betrekking tot nieuws over dit onderwerp?	37
102.	Mijn ingestuurde vraag is niet beantwoord. Hoe kan dat?	37

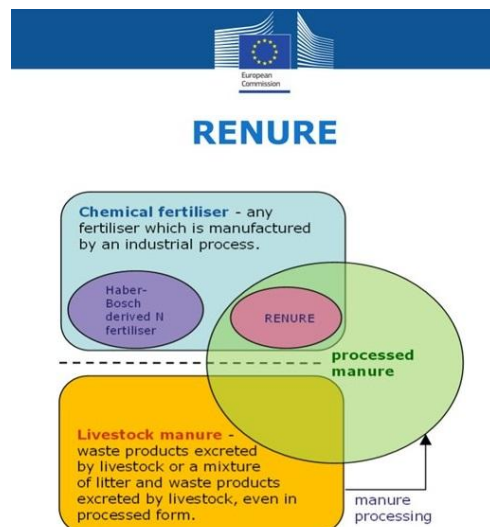
DISCLAIMER.....37

Algemeen

1. Wat is RENURE?

RENURE staat voor REcovered Nitrogen from manURE, oftewel herwonnen stikstof uit dierlijke mest. In de volksmond worden deze meststoffen ook wel kunstmestvervangers genoemd. RENURE moet aan bepaalde criteria voldoen. Meststoffen die niet aan de criteria voldoen mogen niet worden toegepast als RENURE. Daarnaast zijn er regels voor de productie, de opslag en het gebruik. Het mag binnen de gebruiksnormen bovenop 170 kg stikstof/hectare/jaar uit dierlijke mest worden toegediend, met een maximum van 80 kg stikstof/hectare/jaar. De inhoudelijke eisen vindt u verderop in dit document.

Schematische afbeelding uit SAFEMANURE, het Europese JRC-onderzoek dat de wetenschappelijke onderbouwing voor de criteria heeft geleverd.

2. Is RENURE kunstmest?

Nee, RENURE is geen kunstmest maar dierlijke mest. Alleen voor de gebruiksruijmtte is er een uitzondering: boven de standaard maximale gebruiksnorm van 170 kg stikstof per hectare (zoals in de Nitraatrichtlijn is vastgelegd) mag nog maximaal 80 kg stikstof per hectare met RENURE worden aangewend. Deze extra gebruiksruijmtte is er omdat RENURE qua risico op nitraatuitspoeling vergelijkbaar is met kunstmest (Haber Bosch).

Voor andere regels moet RENURE als dierlijke mest worden gezien. Denk hierbij aan verplichtingen voor opslag, aanwending of transport. Het gebruik van RENURE is niet verplicht; een boer of teler heeft de keus om binnen de totaal stikstofgebruiksnorm de volgende meststoffen te gebruiken:

1. Dierlijke mest (maximaal 170 kg stikstof/hectare)
2. RENURE (maximaal 80 kg stikstof/hectare bovenop de 170 kg stikstof/hectare uit dierlijke mest)
3. Kunstmest (tot het maximum van de totale stikstofgebruiksnorm voor de betreffende teelt)

Een voorbeeld van de invulling van de bemestingsruimte voor stikstof van een graslandperceel op veengrond dat alleen wordt gemaaid is als volgt:

Grasland veen met volledig maaien (geen NV-gebied)		
Totale stikstofgebruiksnorm		300 kg N/ha
Waarvan maximaal uit dierlijke mest	170	
x <u>Werkingscoëfficiënt</u>		60% 102 kg N/ha -
Maximale ruimte voor RENURE		80 kg N/ha -
Aanvullend ruimte voor kunstmest		118 kg N/ha

3. Wat gebeurt er met het restant (het niet-RENURE deel) van de mest?

Het deel van de mest dat niet onder de criteria voor RENURE valt blijft dierlijke mest. Deze moet dus binnen de gebruiksnorm van 170 kg N/ha voor dierlijke mest worden aangewend.

4. Moet mijn mest dan naar een mestverwerker? / Mogen veehouders ook RENURE produceren?

RENURE kan zowel op boerderijschaal als centraal bij een mestverwerker worden gemaakt. De RENURE-meststof moet aan alle eisen voldoen en de producent moet over de juiste certificering/registratie beschikken.

5. Wat is de komende jaren de verwachte capaciteit voor de productie van RENURE, zowel bij mestverwerkers als op boerderijschaal? En hoe groot is de verwachte implementatiegraad?

RENURE is beperkt tot drie producten: ammoniumzouten (na strippen-scrubben), mineralenconcentraat (na omgekeerde osmose) en struviet.

Struviet als RENURE-meststof wordt op dit moment nog niet of nauwelijks geproduceerd. Wel zijn er enkele innovatieve ondernemingen die de mogelijkheid hiervoor onderzoeken.

Van ammoniumzouten is de inschatting dat op dit moment 3,8 miljoen kg stikstof via strippen-scrubben wordt geproduceerd ([NCM, 2025](#)).

Van mineralenconcentraat is meer bekend:

Als aangenomen wordt (o.b.v. expert inschatting) dat per ingaande ton mest 2,5 kg stikstof wordt teruggewonnen in RENURE, dan komt de huidige totale operationele RENURE-productiecapaciteit op circa 10 mln. kg stikstof. Het RENURE-potentieel van de installaties die nog in ontwikkeling zijn wordt geschat op 3,8 mln. kg stikstof, blijkt uit de 'Landelijke rapportage en inventarisatie export en verwerking dierlijke mest' uitgevoerd door NCM. Waarschijnlijk zijn er daarnaast nog veel initiatieven op boerderijschaal of van regionale samenwerkingsverbanden die nog niet bekend zijn bij NCM. Bovendien zijn er 19 operationele bedrijven die in de enquête van NCM hebben aangegeven dat ze van plan zijn om HMV-subsidie aan te vragen, wat zou kunnen leiden tot een potentieel van 5-7 mln. kg stikstof aan RENURE.

Ook is er een inschatting gemaakt van de potentiële marktomvang voor RENURE in Nederland. Dit is berekend met de bestaande arealen en een inschatting van de acceptatiegraad en komt op 55 mln. kg stikstof uit RENURE-meststoffen.

Meer informatie over de (verwachte) capaciteit en de acceptatie van RENURE is te vinden in de ['Landelijke rapportage en inventarisatie export en verwerking dierlijke mest'](#).

6. Wordt het niet veel te duur allemaal? Is het uiteindelijk geen wassen neus?

Of het produceren en gebruiken van RENURE financieel interessant is, zal per situatie bekeken moeten worden. In sommige gevallen zal het voordeliger kunnen zijn om RENURE op een centrale locatie te produceren of om via een loonwerker een mobiele installatie in te zetten. De meeste kosten zullen gemaakt worden tijdens de productie van RENURE, voor de opslag en voor de administratie (certificering, etc.). Opbrengsten liggen in de besparing op kunstmestaankoop en een betere stikstofbenutting.

7. Is RENURE mogelijk voor biologische landbouwers?

Nee, volgens toezichthouder Skal Biocontrole past RENURE namelijk niet binnen de biologische wetgeving. Ze hebben RENURE daarom verboden.

8. Er wordt gezegd dat RENURE dierlijke mest is. Hoe past dat bij de stelling dat de veehouder boven de maximaal 170 kg stikstof/ha uit dierlijke mest 80 kg stikstof/ha mag aanwenden?

RENURE-producten zijn bewerkte dierlijke meststoffen en mogen onder voorwaarden gebruikt worden boven de gebruiksnorm dierlijke meststoffen.

9. Wat betekent dit voor de derogatie?

De toelating van RENURE heeft geen invloed op de derogatie.

10. Beleidsmatig: hoe verhoudt implementatie RENURE zich met verlaging excretieforfaits melkvee (en vleesvee)?

Deze twee zaken staan los van elkaar. De Urm-wijziging Implementatie RENURE regelt de mogelijkheid om onder voorwaarde RENURE in de plaats van kunstmest te gebruiken. Dit heeft geen impact op de excretieforfaits voor melkvee en vleesvee. Passen de excretieforfaits niet bij de situatie op uw bedrijf, dan kunt u de BEX gebruiken.

Invoer RENURE

11. Wanneer gaat het in en welke stappen moeten nog doorlopen worden?

RENURE is begin 2026 definitief geworden. Op 11 juni 2026 is de aanpassing van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet in verband met het onder voorwaarden toestaan van RENURE boven de gebruiksnorm voor dierlijke mest gepubliceerd in de [Staatscourant](#). Vanaf 12 juni 2026 mag RENURE worden toegepast en kunnen producenten zich registreren bij [RVO](#).

Uiteindelijk zullen alle RENURE-producenten zich moeten laten certificeren. Hiervoor is het kwaliteitssysteem Renugarant ontwikkeld. Om Renugarant officieel te maken moet dit eerst genotificeerd ('goedgekeurd') worden in Brussel. Lidstaten van de EU hebben dan gedurende drie maanden de mogelijkheid om hierop te reageren. Als er geen vragen, op- of aanmerkingen zijn, dan is het de verwachting dat Renugarant in het najaar van 2026 kan beginnen met de certificering. Op een gegeven moment zal de certificering verplicht worden voor alle producenten en zal de registratie bij RVO niet meer mogelijk zijn.

Producenten die in de tussentijd aan de slag willen zullen zich dus eerst moeten registreren bij RVO. Ook voor de deelnemers aan de pilot mineralenconcentraat en de pilot Kunstmestvrije Achterhoek is dat van toepassing.

12. Kunnen we met pilots RENURE-meststoffen maken die aan alle criteria behalve de technieks voldoen?

Er loopt momenteel een publiek-privaat onderzoek naar meststromen (urinefracties) uit de melkveehouderij die inhoudelijk aan de RENURE-criteria kunnen voldoen, maar niet zijn geproduceerd met een van de drie toegestane technieken (strippen-scrubben, omgekeerde osmose of struvietproductie). Voor dit onderzoek, PPS Reinventing Circular Dairy Farming, zijn ontheffingen gegeven aan maximaal honderd melkveehouders om de hoogwaardige urinefracties onder voorwaarden bovenop de 170 kg stikstof uit dierlijke mest toe te passen op het eigen bedrijf. Deze onderzoeksvrijstelling geldt gedurende de looptijd van het project, en dit geldt uitsluitend voor melkveehouders die een Hanskamp CowToilet, Hanskamp VrijLevenStal of een Lely Sphere hebben.

Criteria

13. Wat zijn de inhoudelijke voorwaarden en kwaliteitseisen?

RENURE-meststoffen zijn stikstofhoudende fracties uit dierlijke mest die qua werking vergelijkbaar zijn met kunstmest. Ze hebben dus geen hoger risico op nitraatuitspoeling, waardoor ze in de gebruiksnorm als kunstmest kunnen worden gezien (dus boven de 170 kg stikstof/ha). In totaal mag maximaal 80 kg stikstof / ha uit RENURE-meststoffen worden aangewend bovenop de 170 kg stikstof / ha uit dierlijke mest. Daarnaast moet RENURE aan de volgende voorwaarden en criteria voldoen:

- Er dient een verwerkingsstap te worden toegepast op dierlijke mest, waardoor het aandeel minerale stikstof, ureum stikstof of kristalgebonden stikstof stijgt ten opzichte van de totale stikstof in de meststof.
- Het product moet een consistente kwaliteit hebben.
- Er zijn 3 techniek/productcombinaties expliciet benoemd (in bijlage):
 - Ammoniumzouten (strippen-scrubben)
 - Mineralenconcentraat (omgekeerde osmose)
 - Struviet (magnesium-ammonium-fosfaat)
- $N_{\text{mineraal}}/N_{\text{totaal}} \geq 90\%$, òf $C_{\text{organisch}}/N_{\text{totaal}} \leq 3$

- Correctie voor stikstof dat niet van dierlijke mest afkomstig is. RENURE-kwaliteit kan dus niet worden bereikt door bijvoorbeeld kunstmest toe te voegen aan de mest. Hiervoor geldt dat de producten met een minimumgehalte van 3% N op basis van droge stof moeten worden meegerekend.
- Maximumgehalten:
 - Koper: 300 mg/kg droge stof
 - Zink: 800 mg/kg droge stof
 - Pathogenen (bij >1% organische koolstof)
 - Salmonella: afwezig in 25 g of 25 ml
 - E. coli: 1.000 KVE in 1 g of 1 ml

14. Als uit de analyseresultaten blijkt dat de RENURE niet aan de kwaliteitseisen voldoet, wat zijn dan de consequenties?

Als RENURE niet aan de kwaliteitseisen voldoet, dan mag de meststof niet als RENURE worden gebruikt en wordt het gezien als dierlijke mest.

Indien uit de analyse van een genomen monster blijkt dat de RENURE niet voldoet aan de kwaliteitseisen, dan neemt de producent onverwijld een nieuw monster. Als uit de analyse van dat tweede monster eveneens blijkt dat niet wordt voldaan aan de kwaliteitseisen, dan is de producent verplicht dit uiterlijk de eerstvolgende werkdag na ontvangst van de analyseresultaten te melden bij RVO. RVO zal dan de registratie van de producent schorsen. Vanaf het moment dat uit de analyse van het tweede monster blijkt dat de RENURE niet voldoet aan de kwaliteitseisen verstrekt de producent geen verklaringen meer, ook al is de registratie nog niet geschorst. Als het monster waaruit blijkt dat de RENURE niet voldoet aan de kwaliteitseisen genomen is uit een vracht, dan stelt de producent niet alleen RVO, maar ook de afnemer van de vracht daarvan uiterlijk de eerstvolgende werkdag na ontvangst van de analyseresultaten op de hoogte. Daarmee wordt voorkomen dat de afnemer de meststof die niet voldoet aan de kwaliteitseisen de RENURE-meststof aanwendt boven de 170 kg stikstof per hectare per jaar.

15. Moeten RENURE-meststoffen worden gehygiëniseerd?

RENURE-meststoffen die meer dan 1% organische koolstof bevatten moeten onder de volgende waarden voor ziekteverwekkers blijven:

Te testen micro-organismen	Bemonsteringsplannen			Limiet
	n	c	m	M
Salmonella spp.	5	0	0	Afwezig in 25 g of 25 ml
Escherichia coli of Enterococcaceae	5	5	0	1.000 in 1 g of 1 ml

waarbij:
n = aantal te testen monsters;
c = aantal monsters waarbij het aantal bacteriën uitgedrukt in kolonie vormende eenheden (KVE) tussen m en M ligt.
m = drempelwaarde voor het aantal bacteriën uitgedrukt in KVE dat als bevredigend wordt beschouwd;
M = maximumwaarde van het aantal bacteriën uitgedrukt in KVE

16. Wat is organische koolstof?

In de RENURE-voorwaarden staat dat de meststof bij meer dan 1% organische koolstof vrij moet zijn van salmonella en hoge aantallen E. coli. Organische koolstof is de koolstof (C) die in koolstof-waterstofverbindingen zit (CH-verbindingen). Denk hierbij aan vetten, suikers en meer stabiele organische stofverbindingen, en deze zijn oorspronkelijk afkomstig van planten of dieren. Naast organische koolstof bestaat er ook anorganische koolstof, dat zijn koolstofmoleculen die niet in CH-verbindingen zitten. Dit betreft bijvoorbeeld CO₂ of carbonaten.

17. Wordt er ook maximum gesteld aan het anorganische koolstof-gehalte?

Nee, er wordt geen maximum gesteld aan het gehalte anorganische koolstof (IC – inorganic carbon) in een RENURE-meststof. Wel zijn er eisen rondom het gehalte organische koolstof in RENURE. Voor de kwaliteitseisen wordt gekeken naar de verhouding tussen organisch gebonden koolstof en totale stikstof (of de verhouding tussen minerale stikstof en totale stikstof). Ook geldt er een pathogeneneis voor meststoffen die meer dan 1% organische koolstof bevatten.

18. In het besluit van de Europese Commissie wordt gesproken van etikettering van stikstof en fosfaat (worden voorzien van informatie), als de producten meer dan 1% droge stof bevatten. Hoe moeten we dat zien in Nederland?

In Nederland moet RENURE de productie en het vervoer (via rVDM's) worden geregistreerd. Hiermee wordt aan deze eis voldaan.

19. Hoe wil Nederland de in de EU-richtlijn genoemde extra norm van 80 kg N/ha vertalen in nationale regelgeving, en op welk niveau (AMvB, ministeriële regeling, etc.)?

In de ministeriële regeling over RENURE staat dat er maximaal 80 kilogram stikstof per hectare extra mag worden gebruikt boven op de norm voor stikstof uit dierlijke mest. Zowel de dierlijke mest als RENURE moeten uiteraard de totale stikstofgebruiksnorm niet overschrijden (hierbij rekening houdend met de met de verschillende werkingscoëfficiënten zoals vermeld in [bijlage b van de Urm](#), waarbij voor RENURE een werkingscoëfficiënt van 100% geldt).

20. Welke criteria (geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving) hanteert Nederland om te bepalen welke verwerkte meststoffen juridisch als RENURE-materiaal worden erkend?

De criteria die Nederland hanteert zijn gelijk aan de Europese criteria. Om RENURE te produceren moet een producent zich laten certificeren bij Renugarant of zich bij RVO laten registreren.

21. Wat is het verschil tussen registreren of certificeren

Certificeren betreft het private systeem Renugarant. Dit kwaliteitssysteem wordt beheerd door stichting Mestafzetcontrole. Op termijn (naar verwachting eind 2026) wordt certificeren verplicht gesteld, maar in de eerste fase is het ook mogelijk om je als producent te registreren bij RVO.

Bij Renugarant heeft een producent een certificering bij een erkende certificerende instantie, een bedrijf dat een certificaat mag afgeven aan de producent.

	Certificeren	Registreren
Audits door certificerende instantie	✓	✗
Bezit van certificaat	✓	✗
Aangepast bemonsteringsprotocol (met lagere frequentie bemonsteren)	✓	✗
Registratie bij RVO	✗	✓
Controle door NVWA/RVO	Ook mogelijk	✓

22. Hoe vaak moet je bemonsteren als je maar voor een korte periode in een jaar produceert?

Als een producent niet ten minste eenmaal per 14 dagen RENURE afvoert of aanwendt op eigen bedrijf, dan moet de producent een analyseverslag hebben dat op het moment van afvoer of aanwenden niet ouder is dan 14 dagen. Uit dit analyseverslag moet blijken dat aan de kwaliteitseisen voor RENURE wordt voldaan. Ook moet de producent op het moment van afvoer of aanwenden beschikken over een analyseverslag waaruit blijkt dat de RENURE is geanalyseerd op koper en zink. Dit analyseverslag mag niet ouder zijn dan 3 maanden.

Deze situatie zal zich voornamelijk voordoen bij landbouwbedrijven die RENURE grotendeels op eigen bedrijf gebruiken. Producenten (bijvoorbeeld landbouwbedrijven) die RENURE minder dan één keer per 14 dagen afvoeren of aanwenden moeten dus voordat de vrachten worden afgevoerd of aangewend de RENURE laten bemonsteren en analyseren op de kwaliteitseisen. Dit monster met bijbehorende analyse geldt alleen voor de bepaling of er voldaan is aan de kwaliteitseisen en niet voor de verantwoording van stikstof en fosfaat binnen de gebruiksnormen.

23. Ik produceer normaliter het hele jaar door, maar wat moet ik doen als er een calamiteit is?

Als gevolg van (langdurig) onderhoud of andere calamiteiten, zoals vervoersverboden door een uitbraak van dierziekten, kan de installatie en het verwerkingsproces langere tijd stil komen te liggen waardoor er minder dan één keer per 14 dagen mest afgevoerd wordt. In dat geval vindt de bemonstering plaats binnen 5 werkdagen nadat de productie opnieuw is opgestart. De producent legt in zijn administratie vast in welke periode er sprake is van stilstand en de reden van stilstand.

24. Hoe wordt omgegaan met variatie in samenstelling van mineralenconcentraten die via omgekeerde osmose zijn geproduceerd?

De samenstelling mag variëren, mits het ten alle tijden voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE. Bij afvoer in rVDM zijn de stikstof- en fosfaatgehalten voor de afnemer bekend.

25. Worden alle bewerkingsstappen in het proces om RENURE te maken beoordeeld of alleen de stripper-scrubber / omgekeerde osmose installatie?

Er zijn drie product-techniekcombinaties die benoemd zijn door de Europese Commissie. Bedrijven die worden gecertificeerd door Renugarant of zich laten registreren bij RVO moeten kunnen aantonen dat RENURE wordt gemaakt met een van deze technieken.

Bij de aanvraag tot registratie moet de producent verschillende gegevens doorgeven, waaronder een beschrijving van het productieproces en de afzonderlijke behandelingsstappen. Onder andere de gebruikte technieken, de volgorde waarin ze worden toegepast, de capaciteit per uur van de desbetreffende apparatuur en de wijze waarop de omvang van de productie wordt gemonitord moeten doorgegeven worden.

26. Moet al het ingaande volume dunne fractie door de omgekeerde osmose, of is een (klein) gedeelte ook voldoende – als er maar een omgekeerde osmose in de installatie zit?

Het gehele bestandsdeel dierlijke mest moet een behandelingsproces hebben ondergaan, in deze vraag dus omgekeerde osmose. RENURE dat in de opslag bij een producent of afnemer dan wel bij het vervoer is gemengd met andere soorten RENURE of met andere meststoffen, wordt niet gezien als RENURE.

27. Bij urinestromen van mest 'gescheiden aan de bron' zal het ureum door de membranen kunnen gaan. Wat is dan de RENURE: het concentraat, het water of allebei?

Alleen het concentraat bij mineralenconcentraat kan aangemerkt worden als RENURE-meststof, mits het voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE en het is geproduceerd door een geregistreerde of gecertificeerde producent.

Mestboekhouding

28. Mag RENURE boven de 170 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest worden gebruikt?

Ja, er mag 80 kg stikstof per hectare uit RENURE worden gebruikt boven op de gebruiksnorm van 170 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest. De maximale

toegediende hoeveelheid werkzame stikstof mag de totale stikstofgebruiksruimte van het bemeste gewas echter niet overschrijden.

29. Mag iemand meer dan 80 kg N/ha RENURE geven als de totale stikstofgebruiksnorm dat toelaat en hij minder dan 170 kg dierlijke mest geeft (bijvoorbeeld bij kortgroeïende teelten)?

RENURE mag gebruikt worden in de 170 kg N/ha ruimte met een werkingscoëfficiënt van 100.

30. Zijn er met het gebruik van RENURE beperkingen op het kunstmestgebruik / de kunstmestruimte?

De kunstmestruimte wordt niet beperkt. Het gebruik van RENURE (maximaal 80 kg stikstof/hectare bovenop 170 kg stikstof/hectare uit dierlijke mest) is optioneel. De totale bemesting moet wel binnen de stikstofgebruiksnormen voor het gewas blijven.

31. Hoe zit het met de werkingscoëfficiënt van de diverse meststromen die ontstaan na RENURE-productie?

De volgende werkingscoëfficiënten zijn van toepassing:

- RENURE een werkingscoëfficiënt heeft van 100%. Dit geldt voor alle RENURE-producten.
- De werkingscoëfficiënt van de dikke fractie (eventueel) is te vinden op rvo.nl in [Tabel 3 Werkingscoëfficiënt](#).
- De werkingscoëfficiënt van de dunne fractie ook zoals in de tabel op rvo.nl, dus 80%.

32. Hoe komt RENURE in de mestboekhouding?

Voor de producent:

Produceren van RENURE is een vorm van mestbewerking. RENURE is en blijft dierlijke mest in de boekhouding. Als er dierlijke mest wordt bewerkt, moeten op basis van artikel 33 en 39, derde lid, van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (Ubm) de volgende zaken worden bijgehouden in de administratie:

- De methode van behandeling (bijvoorbeeld mestscheiding gevolgd door kraken)
- De hoeveelheid behandelde dierlijke meststoffen

- De hoeveelheid, de aard en de samenstelling van de tezamen met de dierlijke meststoffen behandelde stoffen
- De hoeveelheid en de samenstelling van de eindproducten van de behandeling. Hierbij kan gedacht worden aan het effluent dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE, dikke en dunne fractie en de RENURE zelf.

Deze vereisten zijn van toepassing op elke afzonderlijke behandelingsstap in het proces.

Daarnaast volgen uit de Urm-wijziging voor RENURE aanvullende eisen. Dit heeft betrekking op de analyserapporten voor zowel de kwaliteitseisen als stikstof en fosfaat, de hoeveelheid dierlijke mest die is gebruikt voor de productie van RENURE, de hoeveelheid geproduceerde en afgevoerde RENURE, de urenregistratie en indien het gaat om een mobiele installatie een bescheiden waaruit blijkt dat de mobiele installatie daadwerkelijk bij de producent heeft gestaan en welke periode.

In sommige gevallen is de producent van de RENURE tevens een landbouwer. De regels voor producenten van RENURE zijn dan ook gewoon op hem van toepassing.

Kortom, zowel de toegepaste techniek en de verwerkte en geproduceerde volumes moeten worden geregistreerd en deze informatie moet gedurende 5 jaar worden bewaard.

Voor de afnemer:

RENURE is bewerkte dierlijke mest en wordt aangevoerd bij de afnemer d.m.v. rVDM. Een afnemer mag alleen van een gecertificeerde of geregistreerde producent RENURE afnemen. Indien de afnemer tevens de producent is, met andere woorden: een veehouder die RENURE op zijn eigen bedrijf wil gebruiken, dan is een rVDM voor het gebruik binnen het eigen bedrijf niet nodig. Wel dient de veehouder in zijn administratie te registreren en kunnen tonen over: de hoeveelheid aangewende RENURE in tonnen en in kilogrammen stikstof en fosfaat en de oppervlakte en de ligging van de percelen van zijn bedrijf waarop RENURE op of in de bodem wordt gebracht.

Ook hier zijn in de Urm-wijziging voor RENURE aanvullende eisen voor de administratie opgenomen. Dit heeft betrekking op de hoeveelheid aangewende RENURE, de percelen waarop aanwending plaatsvindt en de verklaring van de producent dat het product voldoet aan de kwaliteitseisen. De verklaring is niet van toepassing als de RENURE afkomstig is van een gecertificeerde producent.

33. Mag RENURE worden geëxporteerd? En mag het worden geïmporteerd?

RENURE mag worden geëxporteerd en geïmporteerd als het aan de regelgeving in beide landen voldoet. Niet alle lidstaten zullen RENURE in de nationale regelgeving implementeren. Net als bij (on)verwerkte mest moeten de exportdocumenten in e-CertNL worden aangevraagd.

34. Krijgen RENURE-producten een eigen mest code voor het RVDM?

De volgende mestcodes zullen worden gehanteerd voor de verschillende RENURE-meststoffen:

Omschrijving	Mestcode
Ammoniumsulfaat dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE	130
Ammoniumnitraat dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE	131
Mineralenconcentraat dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE	132
Struviet dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE	133
Ander ammoniumzout dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE	134

35. Welke gegevens moeten op de factuur of leveringsbon staan bij aan- en afvoer van RENURE-producten?

Omdat RENURE een product is van dierlijke mest, gelden de regels voor het vervoer van dierlijke mest. Het vervoer van RENURE wordt dus uitgevoerd door een geregistreerde intermediair met een transportmiddel met GR- apparatuur en automatische bemonsterings- en verpakkingsapparatuur indien er sprake is van vloeibare RENURE. Daarnaast wordt elke vracht RENURE die wordt afgevoerd gewogen, bemonsterd en geanalyseerd voor de verantwoording van de nutriënten en worden daarvan meldingen gedaan in rVDM. Tijdens het vervoer moet een kwaliteitsverklaring aanwezig zijn.

Meer informatie over het vervoeren van RENURE is te vinden op de [website van RVO](#).

36. In de mestboekhouding moet je verantwoorden hoe bepaalde gehalten tot stand komen. Welke eisen worden hieraan gesteld? Moeten er flowmeters geïnstalleerd worden?

Om te borgen dat er daadwerkelijk RENURE geproduceerd wordt en de om hoeveelheid die geproduceerd wordt te verantwoorden, is voorgeschreven dat de

producent de hoeveelheid geproduceerde RENURE en de daarvoor gebruikte mest meet middels een flowmeter, debietmeter of ander apparaat ter bepaling van het volume die voldoet aan de bij of krachtens de Metrologiewet gestelde regels.

37. Mag het effluent dat overblijft na strippen / omgekeerde osmose terug bij de ingaande mest? En heeft dit invloed op de mestcode van de ingaande mest?

Ja, het effluent mag terug bij de ingaande mest. Als mestcode 14 (rundveedrijfmest) bijvoorbeeld wordt gemengd met mestcode 11 (filtraat na mestscheiding rundvee), dan gebruik je de hoogste werkingscoëfficiënt van de aanwezige mestsoorten om de stikstofgebruiksnorm te bepalen. Een alternatieve methode is om de werkingscoëfficiënt te berekenen op basis van de verhouding van stikstof per mestsoort, maar die moet je daarvoor wel kunnen aantonen. Het dient hierbij om betrouwbare, bedrijfsspecifieke, objectieve en verifieerbare bewijsstukken te gaan. Momenteel is het nog niet geheel duidelijk aan welke eisen deze objectieve en verifieerbare informatie moet voldoen.

38. Mag ik het water dat ontstaat bij omgekeerde osmose (effluent) jaarrond uitrijden op mijn land? Of moet ik een opslag bouwen, omdat ik dit alleen tijdens de uitrijdperiodes voor dierlijke mest op het land kan rijden?

Het effluent is dierlijke mest en valt dus onder dezelfde regels voor uitrijden als dierlijke mest. Meer informatie over wanneer mest uitgereden mag worden is te vinden op de [website van RVO](#).

39. Hoe gaat de analyse en bemonstering in werking bij de afvoer van RENURE-producten?

In de wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet heeft het ministerie een bemonsteringsprotocol opgenomen. Hierbij is er een verschil tussen registratie en certificering. Meer informatie hierover is te vinden via [deze link](#).

40. Als je RENURE produceert via strippen-scrubben, en je produceert ammoniumnitraat, telt dan alle stikstof uit het ammoniumnitraat in de RENURE-stikstofgebruiksruimte of alleen het (ammonium-) deel uit dierlijke mest?

Bovenop de gebruiksnorm voor dierlijke mest van 170 kg stikstof per hectare, mag maximaal 80 kg stikstof per hectare aan RENURE worden gebruikt. Als meer dan 80 kg stikstof per hectare uit RENURE wordt gebruikt, dan tellen de extra kilogrammen mee voor de gebruiksnorm dierlijke mest. Alle kilogrammen stikstof uit RENURE worden meegerekend bij de totale stikstofgebruiksnorm.

Deze situatie is niet van toepassing wanneer eigen geproduceerde RENURE met salpeterzuur wordt gebruikt. Dan geldt dat het deel salpeterzuur in de RENURE niet meetelt voor de maximaal 80 kg stikstof per hectare uit RENURE en niet meetelt voor de gebruiksnorm dierlijke mest. Dat betekent dat bij de productie van RENURE in een kalenderjaar de gemiddelde verhouding stikstof (in %) uit salpeterzuur ten opzichte van de stikstof (in %) uit dierlijke mest in de administratie bijgehouden moet worden. Met het gemiddelde percentage stikstof uit salpeterzuur in de geproduceerde RENURE kan de hoeveelheid stikstof uit salpeterzuur in kilogrammen stikstof voor de productie, de afvoer en de eindvoorraad van RENURE bepaald worden ten behoeve van het gebruik van RENURE en het gebruik van overige meststoffen. Salpeterzuur wordt in deze situatie gezien als een overige meststof en wordt alleen meegerekend bij de totale stikstofgebruiksnorm. Dit geldt uitsluitend voor bedrijven die zelf RENURE produceren met salpeterzuur, niet voor bedrijven die RENURE zonder salpeterzuur produceren of bedrijven die RENURE (met salpeterzuur) aanvoeren.

URM (Uitvoeringsregeling Meststoffenwet)

Onderstaande artikelnummers verwijzen naar de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Deze regelgeving is [hier](#) te vinden.

41.Art.35e.1: Hier staat dat dit artikel alleen van toepassing is voor de bepaling of een meststof voldoet aan de RENURE-criteria. Vraag is welke gegevens er dan door een landbouwbedrijf gebruikt moeten worden bij aanwending op het eigen bedrijf? Dit speelt vooral ingeval van grondgebonden melkveehouderij waarbij er alleen eigen gebruik en geen afvoer van RENURE en/of mest plaatsvindt.

In dit artikel wordt vastgelegd welke methode moet worden gebruikt om te bepalen of een meststof aan de RENURE-voorwaarden voldoet. Voor de mestboekhouding (de gebruiksnormen x aantal hectares) van een veehouder is nodig dat het totaal aantal kilogrammen stikstof en fosfaat dat wordt aangewend bekend is. In de verantwoording die een producent moet afleggen wordt ook het geproduceerde volume geëist en moet inzichtelijk zijn hoeveel dierlijke mest er verwerkt wordt tot RENURE. Hiermee is er een onderbouwing voor gebruik op eigen bedrijf. Voor afzet buiten het bedrijf is de gebruikelijke manier van toepassing, dus met wegenbemonsteren en rVDM's.

42.Art.35l.1.b-d: Hier worden hoeveelheden in kubieke meters gevraagd. In alle andere artikelen waar hoeveelheden worden gevraagd is dit in tonnen. Zou het niet logischer zijn om hier ook de tonnen te administreren?

Om te borgen dat er daadwerkelijk RENURE geproduceerd wordt en de om hoeveelheid die geproduceerd wordt te verantwoorden, is in artikel 35d voorgeschreven dat de geregistreerde producent de hoeveelheid geproduceerde RENURE en de daarvoor gebruikte mest meet middels een flowmeter, debietmeter of ander apparaat ter bepaling van het volume die voldoet aan de bij of krachtens de Metrologiewet gestelde regels. Het gemeten volume (kubieke meter) wordt daarbij omgerekend naar gewicht (in tonnen) op basis van dichtheid. De volumegegevens worden realtime gelogd en worden ten minste vijf jaar bewaard door de producent. Hiermee wordt zowel de ingaande mest die verwerkt wordt als het eindproduct gemonitord. Dit geldt ook in het geval er gebruik gemaakt wordt van mobiele apparatuur.

43.Er is geschreven dat RENURE op volume wordt bemeten. Normaal met mest/afval is dat massa. Waarom het verschil?

Voor het borgen en verantwoorden van de geproduceerde RENURE is voorgeschreven dat producenten de hoeveelheid RENURE en de gebruikte mest registreren met een flowmeter, debietmeter of vergelijkbare meetapparatuur die

voldoet aan de eisen van de Metrologiewet. Het volume (m³) dat een flowmeter registreert, wordt omgerekend naar gewicht (tonnen) met behulp van de dichtheid (soortelijk gewicht) van het betreffende product. Sommige meters (debietmeters) geven direct massa/tijdseenheden en maken die omrekening overbodig. De voorgeschreven werkwijze, meten op volume en, indien nodig, omrekenen naar massa op basis van soortelijk gewicht, is toegestaan.

44.Art.35l.1.a-d: Hier worden kilogrammen stikstof en fosfaat gevraagd. Horen hier de analysemethodes bij uit AP05? Of uit art. ?

Voor de mestboekhouding analyse o.b.v. AP05. Voor de kwaliteitseisen is AP05 niet voorgeschreven. M.u.v. onderdeel d (hoeveelheid stikstof en fosfaat in dierlijke mest die gebruikt is voor de productie van RENURE). Hiervoor kan AP05 of het forfait in Bijlage I worden gebruikt.

45.Art.35l.1.a-d: Hoort hier ook niet een administratie bij van de hoeveelheid RENURE die op het eigen landbouwbedrijf is aangewend als bemesting? Of geldt daarvoor art.35m?

Voor een producent die de RENURE op zijn eigen landbouwbedrijf aanwendt, gelden zowel de eisen die gesteld zijn in art. 35l als de eisen uit art. 35m.

Technieken

46.Welke technieken zijn mogelijk?

Er zijn drie techniek-productcombinaties benoemd voor het maken van RENURE, namelijk:

1. Mineralenconcentraat, waarbij omgekeerde osmose onderdeel is van het productieproces;
2. Ammoniumzouten, verkregen via strippen-scrubben van ammoniak;
3. Struviet. Hier is momenteel nog geen praktijkervaring mee als het gaat om RENURE.

Zonder het gebruik van deze benoemde technieken voldoen geproduceerde meststoffen niet aan de eisen die gesteld worden aan RENURE. De technieken mogen wel in combinatie met andere technieken worden gebruikt, hetgeen in de praktijk ook meestal gebeurt.

47. Mogen we als het eindproduct aan de criteria voldoet ook andere technieken gebruiken dan de technieken die nu genoemd worden?

Nee, momenteel zijn er door de Europese Commissie deze drie product-techniekcombinaties benoemd die hoe dan ook onderdeel moeten zijn van het productieproces:

- Ammoniumzouten gemaakt middels strippen-scrubben
- Mineralenconcentraat gemaakt middels omgekeerde osmose
- Struviet, neergeslagen uit dierlijke mest

Andere technieken om RENURE te maken, bijvoorbeeld filtratiesystemen of brongerichte stalsystemen, kunnen heel waardevol zijn om tot RENURE-waardige meststoffen te komen, maar die moeten dus gecombineerd met een van deze drie technieken.

Een tijdelijke uitzondering zijn de deelnemende bedrijven aan het onderzoek PPS Reinventing Circular Dairy Farming, die gedurende de looptijd van het onderzoek een ontheffing hebben gekregen.

48. Moet de productie van RENURE een continu proces zijn of mag het een tijdelijk onderdeel van het mestverwerkingsproces zijn?

Beide situaties zullen in de praktijk voorkomen. Wel zijn er verschillen in het bemonsteringsprotocol. Zo gelden voor mestverwerkers en bedrijven die RENURE produceren in een continu proces en zeer regelmatig RENURE afvoeren andere regels dan voor producenten die maar op enkele momenten in het jaar RENURE afvoeren of gebruiken op eigen grond (zie ook [Urm artikel 35f](#)).

49. Is een datalogging systeem op het productiesysteem verplicht? En zo ja, moet deze 24/7 gegevens vastleggen?

Op het productiesysteem is een urenmeter vereist, naast een flowmeter, debietmeter of ander apparaat ter bepaling van het volume die voldoet aan de bij of krachtens de Metrologiewet gestelde regels op de ingaande en uitgaande stroom.

50. Is er subsidie voor machines om RENURE te maken?

Er bestaat de investeringssubsidieregeling HMV: Hoogwaardige mestverwerking ([Hoogwaardige mestverwerking \(HMV\) | RVO.nl](#)). Hiervan kunnen alleen mestverwerkers met een minimaal volume van 24.000 ton per jaar gebruikmaken.

Voor andere toepassingen, bijvoorbeeld RENURE-productie op boerderijschaal, is er op dit moment nog geen subsidiemogelijkheid bekend.

51. Hoe kunnen buitenlandse leveranciers van technieken hieraan meedoen?

De technieken die producenten gebruiken om RENURE te maken moeten aan de gestelde eisen voldoen. Het maakt daarvoor niet uit of de techniek in Nederland ontwikkeld wordt of in het buitenland. Buitenlandse techniekleveranciers kunnen dus installaties aan Nederlandse RENURE-producenten leveren die aan de eisen van de RENURE-wetgeving voldoen.

In de praktijk wordt het als volgt uitgevoerd in het kwaliteitssysteem Renugarant:

- Een producent (mestverwerker of veehouder) meldt zich aan voor de certificering.
- Bij de entree-audit geeft hij aan een techniek te gebruiken die op een positieflijst staat. Deze lijst wordt beheerd door stichting Mestafzetcontrole, de regelinghouder van Renugarant.
- Als een techniekleverancier zijn systeem wil toevoegen aan deze positieflijst, dan kan hij hiervoor een aanvraag doen bij stichting Mestafzetcontrole. Deze zullen de aanvraag beoordelen met behulp van een College van Deskundigen.

52. Wie is verantwoordelijk voor de RENURE-producten die worden afgevoerd: de veehouder of de leverancier van de techniek?

Producenten van RENURE zijn verantwoordelijk voor de RENURE-producten die worden geproduceerd. Dit kan dus een veehouder of mestverwerker zijn.

RENURE-meststoffen

53. Wordt spuiwater uit luchtwassers ook RENURE?

Nee, spuiwater uit luchtwassers wordt geen RENURE. Spuiwater dat vermeld staat op [bijlage Aa](#) is een overige anorganische meststof die in de mestboekhouding als kunstmest kan worden meegerekend.

54. Welke zuren en toevoegmiddelen mogen worden gebruikt bij de productie van RENURE?

De meest gangbare zuren zijn zwavelzuur en salpeterzuur, maar onder de mestcode “Ander ammoniumzout dat voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE” kunnen ook andere zuren gebruikt worden. Het is van belang dat het gebruikte zuur of toevoegmiddel op de [bijlage Aa Uitvoeringsregeling Meststoffenwet](#) staat.

55. Welke eisen worden aan het effluent gesteld na omgekeerde osmose?

Bij omgekeerde osmose wordt een gefilterde dunne fractie gesplitst in twee fracties: het mineralenconcentraat (RENURE) en het effluent (schoon water). Mestverwerkers produceren dit effluent (schoon water) om het mestvolume te reduceren en willen een deel van dit water lozen op het oppervlaktewater. Hiervoor is een lozingsvergunning vereist bij het bevoegde gezag, meestal een Waterschap of Rijkswaterstaat. Het is aan deze organisaties of ze een lozingsvergunning afgeven. De techniek omgekeerde osmose is overigens door het bestuurlijk overleg water als BBT+ (Best Beschikbare Techniek +) vastgesteld. Zie ook deze link voor meer informatie: [BBT vastgesteld voor lozingen effluent](#).

56. Mag het effluent (het zuivere water dat ontstaat bij omgekeerde osmose) weer bijgevoegd worden bij het concentraat?

Dit is nog niet besloten. In het besluit van de Europese Commissie staat dat het anorganische stikstofgehalte moet stijgen ten opzichte van totale stikstof, echter wordt dit in de voorfiltratiestappen van de mestverwerking bereikt en niet door de omgekeerde osmose (OO) zelf. Verder is de techniek OO verplicht gesteld, maar is er geen vereiste voor minimale concentratie van het mineralenconcentraat.

57. Wij merken dat er vooral veel onduidelijkheden zijn rond de status van ammoniumzouten uit strippen scrubben van mest. Vooral ook omdat de Europese verordeningen voor bemestingsproducten en voor dierlijke bijproducten, en de Nitraatrichtlijn met Actieplannen niet op elkaar afgestemd zijn.

De dierlijke bijproductenverordening en de Europese Meststoffenverordening (FPR) gaan over de handel en de veiligheid (veterinair) van meststoffen. RENURE staat hier los van, dit gaat over de bemesting op het land. Ammoniumzouten zijn benoemd als CMC (grondstoffencategorie) in de FPR, maar dat zegt niets over het gebruik als meststof door een teler van gewassen.

58. Mag RENURE worden gemengd met andere meststoffen?

Nee, RENURE mag zowel in de opslag als tijdens het vervoer niet worden gemengd met andere meststoffen. Reden daarvoor is dat door het mengen het zicht op de meststromen verloren gaat. Bovendien kan het mengen van verschillende soorten RENURE leiden tot gevaarlijke situaties vanwege de chemische reacties die daardoor kunnen ontstaan.

Bij aanwenden op het land is mengen van RENURE met dierlijke mest gewoon toegestaan. Dus met andere woorden is mixen bij het verspreiden met een sleepslang, of RENURE vanuit een aparte tank aan een bemester mengen of mengen met dunne fractie bij het vullen van de tank wel allemaal toegestaan. Mengen van ammoniumzouten wordt afgeraden. Echter, mengen mag dus niet op een mestverwerkingsinstallatie gebeuren, alleen bij het aanwenden.

59. Wat zijn de effecten van de komende RENURE-wetgeving voor de slibverwerking?

RENURE gaat alleen over dierlijke mest en heeft geen betrekking op humane meststromen.

Opslag

60. Waar moet de opslag van RENURE aan voldoen?

Er gelden opslageisen voor RENURE bij de landbouwer, boven op de algemene regels voor mestopslag. Volgens de regelgeving moet RENURE zowel bij de producent als bij de afnemer in een aparte opslag worden bewaard. In die opslag mag RENURE niet worden gemengd met andere meststoffen, ook niet met RENURE die via een ander productieproces is gemaakt.

Daarnaast moet RENURE bemonsterd kunnen worden vanuit een tankwagen, de eindopslag of via de aanvoerleiding naar die opslag. Hiervoor moet een voorziening aanwezig zijn waarmee veilig en representatief kan worden bemonsterd, bijvoorbeeld een aparte put, tank of tijdelijke opslag waarin de mest goed gemengd kan worden.

Dit betekent dat sommige mestverwerkers en landbouwers mogelijk een aparte (tijdelijke) opslag moeten realiseren, zoals een mestzak of container. Voor kleinere opslagen volstaat meestal een melding bij het bevoegd gezag; grotere opslagen vereisen een vergunning. Veel bedrijven beschikken al over een aparte opslag, maar

waar dat nog niet zo is, kan een investering nodig zijn. De exacte kosten zijn afhankelijk van de gekozen oplossing.

61. In hoeverre ben je als loonwerker verantwoordelijk voor de juiste opslag van RENURE als je bij veehouders op het erf met een mobiele installatie RENURE produceert?

De landbouwer is in eerste instantie verantwoordelijk voor wat de loonwerker doet.

62. Mag RENURE dat bij aankomst (al geregistreerd op naam van de veehouders) ook in een gezamenlijke opslag waar alleen RENURE in komt? RENURE moet direct naar de opslag van de eindgebruiker. Doorverhandelen van RENURE door een afnemer is niet toegestaan.

Aanwending

63. Hoe moet je RENURE aanwenden?

RENURE moet, net als dierlijke mest, emissiearm aangewend worden. Meer informatie over het uitrijden van mest is te vinden op de [website van RVO](#).

64. Hoe wordt omgegaan met emissiearme aanwending bij struviet (vast product i.p.v. vloeibaar)?

Struviet is een vaste meststof en hoeft niet emissiearm aangewend te worden op grasland. Op bouwland geldt deze verplichting wel.

65. Mag je RENURE meepompen met sleepslang of tank?

Ja, bij aanwenden mag RENURE gemengd worden door het bijvoorbeeld mee te pompen met een sleepslang of door het toe te voegen in de tank. Mengen van ammoniumzouten wordt afgeraden, omdat dit tot gevaarlijke situaties kan leiden door de chemische reacties die kunnen ontstaan. Het mengen mag echter niet op een mestverwerkingsinstallatie gebeuren.

66. Komen er andere uitrijdtermijnen voor RENURE?

Hiervoor gelden dezelfde voorwaarden als voor dierlijke mest.

67. Wat zijn de effecten van gebruik zwavelzuur/salpeterzuur op gewas en bodem?

Uit onderzoek van de WUR komt naar voren dat RENURE-meststoffen, met name ammoniumsulfaat door het gebruik van zwavelzuur tijdens de productie, meer zwavel bevat dan onbewerkte dierlijke mest. Ten algemene draagt de bemesting met zwavel voor een aantal gewassen bij aan de optimale gewasgroei. De onderzoekers geven aan dat RENURE-meststoffen met name geschikt zijn voor grasland, waarvoor zwavelbemesting in het voorjaar een gangbare praktijk is. Daarbij wordt ook de opmerking gemaakt dat de invoering van de norm van 80 kg stikstof per hectare per jaar voor RENURE-meststoffen effectief is in het beperken van de zwavelaanvoer naar grasland. Het rapport geeft aan dat een te veel aan zwavelbemesting kan leiden tot negatieve milieueffecten, met name op zand- en lössgronden. Het ministerie van LNV gaat het gebruik en het effect van zwavelbemesting door RENURE monitoren.

68. Welke eisen voor pathogenen gelden voor toepassing in bepaalde gewassen?

In de RENURE-criteria wordt hier niks over gesteld. De pathogeneneis bij RENURE gaat over de productie en niet het gebruik. Bepaalde voedselketens hebben wel specifieke eisen voor het telen van bepaalde gewassen, zoals certificaten voor voedselveiligheid ([Global GAP](#), etc.). Daarbij kunnen eisen gesteld worden aan de meststoffen die gebruikt mogen worden.

Transport

69. Wie mag het transport uitvoeren?

De regels voor vervoer van RENURE zijn gelijk aan het vervoer van dierlijke mest. Meer informatie over het vervoeren van RENURE is te vinden op de [website van RVO](#). Vervoer zonder wegen en bemonsteren is niet mogelijk.

70. Mag RENURE naar een tussenhandelaar?

Nee. Een producent moet RENURE direct naar een eindgebruiker afzetten. Als RENURE wel naar een tussenhandelaar/-opslag gaat, dan vervalt de status van RENURE. Het kan dan niet meer worden toegepast als RENURE, maar wel als dierlijke mest (binnen de gebruiksnorm van 170 kg stikstof/ha).

Bemonsteren en analyseren

71. Welke meet-/analysemethodes zijn nodig om volumes en gehalten te controleren?

In de wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet zijn bepalingen opgenomen over de toegestane analysemethodes. De documenten zijn te vinden via [deze link](#).

72. Zijn mengmonsters toegestaan?

Ja, een mengmonster is toegestaan. Bij registratie is wel de eis opgenomen dat het mengmonster enkel bestaat uit monsters genomen van dezelfde RENURE-mestcode.

73. Op welke manier wordt struviet uit dierlijke mest getoetst aan de RENURE-criteria, met name qua stikstof- en fosfaatgehalte?

Het RENURE-product struviet komt in de het bemonsteringsprotocol kwaliteitseisen RENURE ([bijlage Eb](#)) niet voor. Voor dit product konden geen methodes achterhaald worden welke zouden kunnen volstaan voor de analyse van struviet. Het staat laboratoria vrij hiervoor een methode te ontwikkelen.

74. In hoeverre zijn de eisen voor de periodieke monitoring en de consistentie uitvoerbaar en een top op de verplichte analyses per vracht? Is de consistentie haalbaar als je afhankelijk bent van verschillende inputstromen?

De samenstelling mag variëren, mits het ten alle tijden voldoet aan de kwaliteitseisen voor RENURE. Een producent van RENURE die zijn RENURE minimaal één keer per 14 dagen afvoert, neemt of laat ten minste één keer in de 14 dagen een monster nemen ten behoeve van de kwaliteitseisen.

75. Als melkveehouder voor iedere aanwendsessie een monster moet opsturen, tijdig terug moet krijgen als bewijs voor voldoen aan RENURE samenstellingseisen: hebben laboratoria voldoende capaciteit?

Dit is aan de logistiek van de sector.

Certificering

76. Wat is certificeren?

Een Renugarant-certificaat is een officieel bewijs dat de geproduceerde RENURE voldoet aan vooraf vastgestelde kwaliteitseisen. Het certificaat wordt uitgegeven door een certificerende instantie (CI) die daarvoor bevoegd is. Het kwaliteitssysteem Renugarant wordt beheerd door Stichting Mestafzetcontrole. Binnen het kwaliteitssysteem zijn eisen aan CI's opgesteld en is een procedure voor erkenning van CI's opgenomen. De Raad voor Accreditatie ziet erop toe dat deze CI's daadwerkelijk volgens het Renugarant-kwaliteitssysteem werken.

77. Kunnen we ons al laten certificeren?

Nee, op dit moment is dat nog niet mogelijk. Om Renugarant officieel te maken moet dit namelijk eerst genotificeerd ('goedgekeurd') worden in Brussel. Lidstaten van de EU hebben dan gedurende drie maanden de mogelijkheid om hierop te reageren. Als er geen vragen, op- of aanmerkingen zijn, dan is het de verwachting dat Renugarant dit najaar kan beginnen met de certificering. Op een gegeven moment zal de certificering verplicht worden voor alle producenten en zal de registratie bij RVO niet meer mogelijk zijn.

78. Verwachten RVO/Stichting Mestafzetcontrole ook eventuele wachtrijen bij de registratie/certificering? M.a.w. is er voldoende uitvoerende capaciteit?

Op dit moment zijn er geen signalen dat er onvoldoende capaciteit zal zijn bij registratie bij RVO.

79. Zijn er al concept protocollen waar we ons vast op kunnen voorbereiden?

De vereisten vanuit Europa zijn bekend. Zodra het kwaliteitssysteem gereed is wordt dit gepubliceerd op onder andere de websites van Renugarant en NCM.

80. Wie mag ons certificeren?

Certificeringsinstellingen waarmee de Stichting Mestafzetcontrole een certificatieovereenkomst heeft afgesloten zijn bevoegd om het certificaat uit te geven. Op dit moment is de Stichting nog met meerdere certificeringsinstellingen in gesprek over het sluiten van dergelijke overeenkomsten.

81. Wie kan zich laten certificeren?

De producenten van RENURE. In de praktijk kunnen dit zowel mestverwerkers als veehouders zijn.

82. Hoe gaat dat in zijn werk?

Een producent krijgt na aanmelding eerst een entree-audit. Hierbij toont hij aan te beschikken over de apparatuur om RENURE te produceren, over de juiste opslag en andere vereisten, bijvoorbeeld in de documentatie. De apparatuur moet afkomstig zijn van een positieflijst van technieken. Een nieuwe techniek (of combinatie van technieken) kan worden voorgelegd aan stichting Mestafzetcontrole die zal beoordelen of aan de voorwaarden wordt voldaan.

Is een producent deelnemer dan moeten de geproduceerde volumes worden gelogd en inzichtelijk zijn voor de certificerende instantie (CI). De kwaliteit (samenstelling van de meststof) zal periodiek worden bemonsterd.

Alle voorwaarden en daarmee controles zullen volgens bepaalde documenten moeten plaatsvinden. Deze zijn nog in ontwikkeling en zullen worden geplaatst op een te ontwikkelen website.

83. Wat worden de kosten voor certificering?

Dit wordt een vrije markt. Stichting Mestafzetcontrole zal overeenkomsten afsluiten met certificeringsinstellingen (CI's) die het certificaat uit mogen geven. Deze certificeringsinstellingen kunnen zelf een prijs voor de certificering bepalen.

84. Aan welke voorwaarden moet een techniek voor de productie van RENURE voldoen om op de positieflijst van Mestafzetcontrole te komen?

Momenteel is in de Europese wetgeving opgenomen dat RENURE geproduceerd moet worden via omgekeerde osmose, strippen-scrubben of struvietproductie. Andere technieken voor de productie van meststoffen die aan de inhoudelijke criteria van RENURE voldoen zijn niet toegestaan. Aanpassing is alleen mogelijk via de Europese Commissie en het is niet waarschijnlijk dat dit op korte termijn anders zal worden.

Als een techniekleverancier zijn productiesysteem wil laten toevoegen aan de lijst van toegestane technieken voor RENURE-producenten (mestverwerkers of veehouders die RENURE maken), dan kan het bedrijf zich hiervoor melden bij

stichting Mestafzetcontrole. Deze zal toetsen aan de door de Europese Commissie gestelde voorwaarden en of het aannemelijk is dat met voldoende zekerheid en op voldoende betrouwbare wijze RENURE gemaakt kan worden. Hierbij kan de stichting zich laten adviseren door externe deskundigen. Het certificeringssysteem Renugarant wil innovatie stimuleren. Renugarant is zo ingericht dat nieuwe technieken vrij eenvoudig toegevoegd zouden kunnen worden.

85. Is het mogelijk om het RENURE-product op resultaat / samenstelling te certificeren, in plaats van op techniek of leverancier?

Nee, dat is niet toegestaan. Dat is zo omdat de Europese Commissie uitdrukkelijk RENURE-productie heeft beperkt tot de drie genoemde technieken.

Vergunningen/controle

86. Wie gaat het controleren?

Er komen in eerste instantie twee manieren om toestemming te krijgen om RENURE-producent te worden: certificeren bij een CI (certificerende instantie, een bedrijf dat hiervoor de bevoegdheid heeft gekregen van stichting Mestafzetcontrole) en registreren bij RVO.

In geval van certificering geeft de erkende CI een certificaat, maar kunnen NVWA of RVO ook controleren vanuit hun wettelijke bevoegdheid.

In geval van registratie zijn RVO en de NVWA de controlerende instanties.

87. Wordt bij de Gecombineerde Opgave vastgelegd welke RENURE-techniek op een bedrijf aanwezig is / welk productieprotocol wordt toegepast?

Bij de Gecombineerde Opgave geeft een landbouwer op dat er mest op het bedrijf wordt behandeld. Hier wordt niet specifiek naar RENURE-productie gevraagd. Op dit moment is er geen aanleiding om te veronderstellen dat dat binnenkort wel het geval zal zijn.

88. Moet je een vergunning aanvragen of melding doen als je een RENURE-installatie plaatst?

Voor een RENURE-installatie geldt vrijwel altijd een vergunningplicht. Als geen vergunningplicht geldt, is minimaal een meldplicht van toepassing. Er is dus altijd actie vooraf nodig.

89. Wanneer is er voor het produceren van RENURE een vergunningsplicht en wanneer is het een meldingsplicht?

Het produceren van RENURE valt onder mestbehandeling. In artikel 3.226 van het [Besluit activiteiten leefomgeving](#) (Bal) is vastgelegd wanneer een vergunningplicht geldt.

Geen drogen, indampen, vergisten, verbranden of composteren? Dan is mestbehandeling in principe meldingsplichtig, tenzij er andere vergunningplichtige activiteiten aanwezig zijn.

Als een veehouderij al vergunningplichtig is en RENURE produceert uit eigen mest, dan wordt dit onderdeel van de bestaande vergunningplichtige installatie (Bal art. 3.201 en 3.202).

90. Wat is het proces voor de aanvraag van een nieuwe installatie om RENURE te produceren? Welke stappen moeten doorlopen worden?

De aanvraag loopt via het [Omgevingsloket](#). Het advies is om eerst de [Vergunningcheck](#) te doorlopen. Daarmee controleer je snel of een vergunning of melding nodig is. Na afronding kun je direct de aanvraag starten; locatie en activiteiten worden automatisch opgeslagen.

Voor de aanvraag zijn een aantal verplichte vragen. Andere vragen zijn niet verplicht om te beantwoorden, maar wel belangrijk. Hoe meer vragen je invult, hoe kleiner de kans dat het project vertraging oploopt.

91. Is een natuurvergunning nodig bij het plaatsen van mobiele of stationaire apparaten om RENURE te maken?

Dit kan per provincie verschillen. Neem contact op met de betreffende provincie voor meer informatie over natuurvergunningen.

92. Vanaf wanneer kan ik een aanvraag doen voor een nieuwe installatie?

Een aanvraag of melding moet **voorafgaand** aan de activiteit worden ingediend. Voor de meeste activiteiten geldt een termijn van minimaal vier weken vóór start of wijziging. Als een andere termijn geldt, staat dit vermeld in het Omgevingsloket.

93. Wat is de rol van de omgevingsdiensten voor RENURE?

Omgevingsdiensten voeren in opdracht van gemeenten en provincies advies-, vergunning-, toezicht- en handhavingstaken uit voor milieuactiviteiten. Zij beoordelen effecten en risico's voor onder meer:

- lucht
- bodem
- water
- geluid
- natuur
- omgevingsveiligheid

Deze taken gelden ook voor RENURE-installaties.

94. Waar vind ik informatie over wetgeving en beleid voor omgevingsvergunningen?

Raadpleeg [Informatiepunt Leefomgeving](#) (IPLO). IPLO ondersteunt met informatie over wet- en regelgeving, het Digitaal Stelsel Omgevingswet en het Omgevingsloket. Meer informatie vind je op de pagina [Over IPLO](#).

95. Hoe lopen de communicatielijnen met de omgevingsdiensten (hoe houden we contact)?

Contact over vergunningen verloopt via de behandelend vergunningverlener van de omgevingsdienst in de regio. Op de website van de omgevingsdienst staan de contactgegevens.

96. Worden er milieueisen gesteld aan het gebruik en de opslag van zuren op eigen erf?

Ja. De eisen zijn afhankelijk van de activiteiten op de locatie en de hoeveelheid opslag. Voor opslag van zuren (ADR-klasse 8) gelden regels uit het [Bal](#):

- tankopslag: § 3.2.9 en § 4.94

- o opslag in verpakking: § 3.2.8 en § 4.95/4.98

Dit kan leiden tot een meld- of vergunningplicht.

97. Wat zijn voorwaarden voor mobiele installaties?

Er gelden geen specifieke aanvullende regels in het kader van vergunningverlening anders dan bij een stationaire installatie. Een mobiele installatie kan onderdeel zijn van de bestaande veehouderij-installatie en valt dan onder dezelfde vergunning of melding. Er worden wel extra eisen in de [Uitvoeringsregeling](#) gesteld voor de productie van RENURE in een mobiele installatie

98. Wanneer kan een milieueffectrapportage (mer) nodig zijn?

De wetgeving bepaalt wanneer een mer of mer-beoordeling verplicht is. Dit kan spelen wanneer:

- o de installatie onderdeel is van een veehouderij ([Bal art. 3.201 en 3.202](#))
- o sprake is van afvalverwerking (altijd mer-beoordeling)

IPLO biedt hiervoor een aparte toelichting, zie [Mestbehandeling en milieueffectrapportage \(mer\)](#).

99. Hoe gaan we om met emissies verder in de keten als het RENURE-product gemaakt is?

Om emissie van stikstof naar de lucht zoveel mogelijk te voorkomen is emissiearm aanwenden voor RENURE-meststoffen verplicht. Lees hierover meer in het [BBT-document emissiearm aanwenden](#).

100. Hoe werken omgevingsdiensten onderling samen, en hoe is de afstemming met andere toezichthouders zoals de NVWA, om te komen tot een eenduidig en consistent beleid ten aanzien van RENURE, bijvoorbeeld bij vergunningverlening en toezicht?

Omgevingsdiensten stemmen landelijk en regionaal af via:

- o casusoverleggen
- o kennisnetwerken
- o het landelijke Kennisnet

- o samenwerking met andere toezichthouders, zoals de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en waterschappen

Doel is een eenduidige en consistente uitvoering van vergunningverlening en toezicht.

Overig

101. Is er ook een mogelijkheid dat ik op de hoogte gehouden word met betrekking tot nieuws over dit onderwerp?

Via de website van [NCM](#) kunt u op de hoogte blijven over de ontwikkelingen rondom RENURE. Hier kunt u zich ook aanmelden voor een algemene wekelijkse nieuwsbrief, waarin nieuwe artikelen over RENURE ook zullen verschijnen. Voor Renugarant wordt binnenkort een aparte website ontwikkeld.

102. Mijn ingestuurde vraag is niet beantwoord. Hoe kan dat?

Omdat nog niet alle regels rondom RENURE bekend zijn, is het nog niet mogelijk om alle vragen te beantwoorden. Zodra er meer duidelijkheid is, zal dit document geüpdatet worden en zullen de resterende vragen en antwoorden worden toegevoegd.

Disclaimer

NCM heeft dit document in nauwe afstemming met de betrokken organisaties (Stichting Mestafzetcontrole, het ministerie van LVVN, RVO, NVWA, Cumela, LTO Nederland en POV) opgesteld. Dit document is met veel aandacht en zorgvuldigheid opgesteld, maar kan niet verantwoordelijkheid of aansprakelijk worden gehouden voor inhoud of de toepassing daarvan. De wet- en regelgeving waar dit document naar verwijst is veelvuldig aan wijzigingen onderhevig. Om er zeker van te zijn dat aan alle actuele voorwaarden voldaan wordt is het noodzakelijk om zelf ook de achterliggende regelingen te bestuderen.